

Question Bank
B.A. II Sem III
Public Administration I.D.S. Paper No. 1
लोक प्रशासन

प्रश्न: खाली दिलेल्या पर्यायातून योग्य पर्याय निवडा

१) लोकप्रशासन हे ----- आहे.

अ) जीवशास्त्र ब) नैसर्गिक शास्त्र क) नीतिशास्त्र **ड) सामाजिक शास्त्र**

२) समान उद्दिष्ट्ये साध्य करण्यासाठी अनेक व्यक्तींचे संघटन, संचालन, संयोजन व नियंत्रण करणे यास ----- असे म्हणतात.

अ) शासन **ब) प्रशासन** क) अनुशासन ड) व्यवस्थापन

३) लोकप्रशासनात अशा सर्व कृतींचा व कार्यांचा समावेश होतो की ज्यांचा उद्देश सार्वजनिक धोरणांची अंमलबजावणी करणे हा असतो.

अ) ल्युथर गुलिक ब) विलोबी **क) एल.डी. व्हाईट** ड) फिफनर

४) ----- यांच्यामते, शासना संबंधी 'काय' आणि 'कसे' हे प्रश्न विचारले असता प्रशासनाचे स्वरूप आणि तंत्र समजून येते.

अ) एल.डी. व्हाईट ब) पर्सी मक्किन **क) मार्शल इ. डिमॉक** ड) वाल्डो

५) ----- यांनी लोक प्रशासनाची व्याप्ती सैद्धांतिक आणि व्यवहारवादी अशा दोन दृष्टीकोनातून स्पष्ट केली आहे.

अ) वाल्डो ब) मेरी फॉलेट क) वॉलकर ड) हर्बर्ट सायमन

६) 'प्रशासनाची प्रक्रिया ही सार्वत्रिक स्वरूपाची आहे', असे ----- यांनी म्हटली आहे.

अ) ब्रुक्स अडम्स ब) हेनरी फेयॉल क) पॉल पिगर्स ड) विलोबी

७) लोकप्रशासनाचा हेतू ----- हा असतो.

अ) नफा मिळविणे ब) लोक कल्याण करणे

क) राज्यकारभार करणे ड) सेवाकांचे कल्याण करणे

८) खाजगी प्रशासनात ----- हे उद्दिष्ट मानले जात असल्यामुळे जाहिरातबाजी केली जाते.

अ) लोककल्याण ब) नफा क) लोकांचा विकास ड) कार्यवाही

९) 'Administration' हा शब्द ----- भाषेपासून तयार झाला आहे.

अ) इंग्लिश ब) फ्रेंच क) ग्रीक ड) लटिन

१०) POSDCORB दृष्टीकोन-----यांनीमांडला.

अ) ल्युथर गुलिक ब) डिमाँक क) वॉलकर ड) एल.डी. व्हाईट

११) ----- यांच्यामते, 'लोक प्रशासन म्हणजे मानव, सामग्री आणि पद्धती होय'.

अ) वुड्रो विल्सन ब) फिफनर क) मक्कीन ड) ल्युथर गुलिक

१२) स्वातंत्र्यानंतरचे लोक प्रशासनाचे स्वरूप ----- आहे.

अ) कल्याणकारी ब) मर्यादित क) व्यक्तिगत ड) हुकुमशाही

१३) POSDCORB दृष्टिकोनानुसार 'P' म्हणजे -----

अ) ठिकाण ब) प्रयोजन क) नियोजन ड) प्रक्रिया

१४) संघटना निर्माण करतना -----, प्रक्रिया, प्रजा, व प्रदेश हे घटक आवश्यक असतात.

अ) पद्धती ब) प्रयोजन क) प्रशासन ड) प्रयोग

१५) संघटनेतील कर्मचाऱ्यांमध्ये सहकार्य आणि सांघिक भावना निर्माण करणे म्हणजे -----

अ) नियंत्रण कक्षा ब) अधिकार पद परंपरा क) केंद्रीकरण **ड) समन्वय**

१६) वरिष्ठ पातळीवर अधिक अधिकार एकवटणे म्हणजे ----- होय.

अ) विकेंद्रीकरण **ब) केंद्रीकरण** क) राष्ट्रीयकरण ड) उदारीकरण

१७) कायद्याचा दृष्टीने ----- हे कृत्रिम व्यक्तीप्रमाणे आहेत.

अ) लोक निगम ब) खाते क) स्वतंत्र स्वनियंत्रित आयोग ड) समिती

१८) ----- हे स्टाफ घटकाचे उदाहरण आहे.

अ) लोक निगम ब) स्वतंत्र स्वनियंत्रित आयोग

क) पंतप्रधानाचे सचिवालय ड) कंपनी

१९) ----- हे लोकनिवड दृष्टिकोनाचे प्रथम प्रवर्तक आहेत.

अ) व्हीन्सेंट ऑस्ट्रोम ब) डेविड ओसबार्न क) खिस्तोफर हूड ड) ज़ोडस

२०) 'विकास प्रशासन' ही संकल्पना सर्वप्रथम -----मध्ये मांडली गेली.

अ) भारत ब) इंग्लंड क) फ्रान्स **ड) यू.एस.ए.**

२१) ----- प्रशासनात सार्वजनिक जबाबदारी महत्वाची मानली जाते.

अ) खाजगी **ब) लोक** क) सेवक ड) लष्करी

२२) 'लाईन' आणि 'स्टाफ' घटक ही संज्ञा -----प्रशासनातून घेण्यात आली आहे.

अ) लष्करी ब) वित्तीय क) नागरी ड) स्थानिक

२३) सरकारी खाती, लोकनिगम, स्वतंत्र नियामक मंडळे ही ----- घटकाची उदाहरणे आहेत.

अ) सहाय्यकारी **ब) लाईन** क) तांत्रिक ड) स्टाफ

२४) ----- हे भारतातील पहिले सरकारी लोकनिगम आहे.

अ) स्टेट बँक ऑफ इंडिया

ब) रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया

क) लाईफ इन्शुरन्स कार्पोरेशन

ड) स्टेट बँक ऑफ पतियाळा

२५) ----- या देशात स्वतंत्र स्वनियंत्रित आयोग कार्यरत आहेत.

अ) भारत

ब) इंग्लंड

क) यू.एस.ए. (अमेरिका)

ड) फ्रान्स

२६) लोकनिगम आणि खाते या दोन्हीत ----- हे समान उद्दिष्ट आढळते.

अ) लोककल्याण

ब) नफा मिळविणे

क) स्पर्धा करणे

ड) भांडवल वाढविणे

२७) शासकीय सेवा-सुविधांमधून योग्य सेवा-सुविधा निवडणे म्हणजे ----- होय.

अ) नव लोक व्यवस्थापन

ब) व्यवस्थापकीय दृष्टीकोन

क) नोकरशाही

ड) लोक निवड दृष्टीकोन

२८) नवलोक व्यवस्थापनाविषयीचा –‘रिइंनव्हेटिंग गव्हर्न्मेंट’ हा ग्रंथ ----- साली डेव्हिड ओसबार्न आणि टेड गब्लर यांनी लिहिला.

अ) १९६०

ब) १९७०

क) १९९४

ड) १९९२

२९) ‘प्रशासन ही शासनाची चौथी शाखा आहे’, असे ----- यांनी म्हटले आहे.

अ) वुड्रो विल्सन

ब) विलोबी

क) एल. डी. व्हाईट

ड) सायमन

३०) ‘विकास प्रशासन’ ही संकल्पना प्रथम ----- ने मांडली.

अ) व्हाईट

ब) विलोबी

क) वाल्डो

ड) यू. एल. गोस्वामी

३१) ‘आम्हाला मोठ्या आकाराच्या शासनापेक्षा सुशासनाची गरज आहे,’ असे मत ----- -- यांनी सुशासनासंबंधी व्यक्त केले आहे.

अ) डेव्हिड ओसबार्न आणि टेड गब्लर

ब) लान आणि रोझनब्लूम

क) पॉलिट

ड) यू. ए. गुन्न

३२) स्वतंत्र नियामक मंडळ हे ----- घटकाचे उदाहरण आहे.

अ) सहाय्यकारी ब) लाईन क) तांत्रिक ड) स्टाफ

३३) अधिकार पद परंपरेच्या तत्वानुसार निर्माण झालेल्या संघटनेची रचना कशी असते

अ) चौरसाकृती ब) आयताकृती

क) पिरॅमिडसारखी ड) लंबगोलाकार

३४) 'स्वायत्त बेटे' ----- ला म्हणतात.

अ) खाते ब) लोक निगम

क) संघटना ड) स्वतंत्र स्वनियंत्रित आयोग

३५) 'विकास प्रशासन म्हणजे नव्या मूल्यांचा वाहक होय.' अशी व्याख्या -----यांनी केली आहे.

अ) मेर्ले फेनसोड ब) पॉलिट

क) खिस्तोफर हूड ड) डब्ल्यू.एफ.रिगज

३६) लाईफ इन्शुरन्स कार्पोरेशन हा ----- घटकाचा प्रकार आहे.

अ) स्टाफ ब) लाईन

क) सर्वसाधारण ड) तांत्रिक

३७) रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडियाचे स्वरूप ----- असे आहे?

अ) लोक निगम ब) कंपनी

क) स्वतंत्र स्वनियंत्रित आयोग ड) खाते

३८) नव लोकव्यवस्थापनाची सुरुवात इंग्लंडमध्ये कोणी केली?

अ) मागरिट थचेर

ii) जॉन केरी

क) जॉर्ज बुश

ड) रोनाल्ड रेगन

३९) ----- यांच्या मते, कृतीशील, ध्येयनिष्ठ अशी प्रशासकीय व्यवस्था म्हणजे 'विकास प्रशासन होय.'

अ) मेल्ले फेनसोड **ब) विडनर** क) वाल्डो ड) मॉन्टेगो मोरी

४०) १९६० साली लोक निवड दृष्टीकोणाचा सर्वप्रथम पुरस्कार ----- याने केला.

क) खिस्तोफर हूड ब) डब्ल्यू.एफ.रिगज क) पॉलिट ड) **व्हीन्सेंट ऑस्ट्रोम**

४१) सार्वजनिक वस्तू व सेवा याबाबत ----- वापरता येत नाही.

अ) विक्री तत्व ब) सक्तीचे तत्व **क) वर्जन तत्व** ड) ऐच्छिक तत्व

४२) ----- ही संघटना 'प्रदेश' या घटकाचे उत्तम उदाहरण आहे. कारण या खात्यात प्रदेशिक तत्वानुसार देशात सहा विभाग पडलेले आहेत.

अ) रेल्वे खाते ब) नियोजन खाते क) अर्थ खाते ड) परराष्ट्र संबंध खाते

४३) संरक्षण, शिक्षण, आरोग्य, अर्थ, पोस्ट, व्यापार ही खाती संघटनेच्या ----- या घटकावर आधारलेली आहेत.

अ) प्रयोजन ब) प्रक्रीया क) प्रजा ड) प्रदेश

४४) संघटनेत विभाग, उपविभाग, शाखा, उपशाखा निर्माण करून वरिष्ठ ते कनिष्ठ असा क्रम निर्माण केला जातो तेव्हा त्यास ----- तत्व असे म्हणतात.

अ) नियंत्रण कक्षा ब) समन्वय **क) अधिकारपद परंपरा** ड) एकात्मिकरण

४५) संघटनेतील अधिकारी वर्गातील संघर्ष, मतभेद कमी करून ऐक्याच्या भावनेने समान उद्दिष्ट साध्य करण्याचा जेव्हा सामुहिक प्रयत्न होतो तेव्हा त्यास ----- असे म्हणतात.

अ) नियंत्रण कक्षा **ब) समन्वय** क) सहकार्य ड) एकात्मिकरण

४६) समान पातळीवरील सेवक वर्गातील किंवा अधिकार्यातील संघर्ष मिटविण्याचा प्रयत्न केला जातो तेव्हा त्यास ----- समन्वय असे म्हणतात.

अ) समतल ब) कोनतल क) उभार ड) उस्फूर्त

४७) जेव्हा प्रशासकीय सत्ता एका व्यक्तीकडे न ठेवता संघटनेतील विविध घटकांकडे किंवा अनेक व्यक्तींकडे दिली जाते तेव्हा त्यास ----- असे म्हणतात.

अ) केंद्रीकरण **ब) विकेंद्रीकरण** क) एकात्मिकरण ड) या पैकी एकही नाही

४८) स्टाफ घटक व लाईन घटक हे ----- चे दोन प्रमुख घटक आहेत.

अ) संस्था ब) समूह क) समुदाय **ड) संघटना**

४९) संघटनेच्या प्रशासकीय कार्याला सल्ला देणारा, सहाय्य करणारा जो घटक असतो त्याला ----- असे म्हणतात.

अ) स्वतंत्र मंडळ ब) स्वनियंत्रित मंडळ **क) स्टाफ घटक** ड) लाईन घटक

५०) शासनाची प्रत्यक्षात कार्ये करणारा घटक म्हणजे ----- होय.

अ) स्टाफ घटक **ब) लाईन घटक** क) तांत्रिक घटक ड) सहाय्यकारी घटक

५१) सरकारी खाती, लोकनिगम व स्वतंत्र नियामक मंडळे ही ----- या घटकाची उदाहरणे आहेत.

अ) स्टाफ घटक **ब) लाईन घटक** क) तांत्रिक घटक ड) सहाय्यकारी घटक

५२) आयुर्विमा महामंडळ हा संघटनेचा ----- प्रकार होय.

अ) खाते ब) स्वतंत्र नियामक मंडळ क) सल्लागार मंडळ **ड) लोक निगम**

५३) 'एखाद्या विशिष्ट व्यवसायासाठी किंवा आर्थिक विकासासाठी मध्यवर्ती शासनाच्या, घटक राज्याच्यावतीने, स्थानिक सरकारच्या कायद्याद्वारे अधिकार देण्यात आलेल्या सार्वजनिक उद्योगाला लोक निगम असे म्हणतात,' अशी व्याख्या ----- यांनी केली आहे.

अ) खिस्तोफर हूड **ब) डिमॉक** क) पॉलिट ड) वाल्डो

५४) भारतात १९३४ मध्ये ----- हे पहिले लोक निगम निर्माण करण्यात आले.

अ) आयुर्विमा महामंडळ **ब) रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया**

क) इंडीअन एअर लाईन्स ड) औद्योगिक विकास महामंडळ

५५) लोक निगमाना ----- यांच्याकडून पूर्ण भांडवल मिळते.

अ) जनता ब) भांडवलदार क) खाजगी कंपनी ड) शासन

५६) लोक निगम आणि खाती या दोघात ----- हे एकच समान उद्दिष्ट आढळते;

अ) स्पर्धा करणे ब) नफा मिळविणे क) लोक कल्याण ड) भांडवल वाढविणे

५७) लोक निगमाच्या कार्यावर ----- चे नियंत्रण असते.

अ) जनता ब) भांडवलदार क) संचालक ड) शासन

५८) ----- मुळे उत्पादन अधिक कौशल्याने व कमी खर्चात होऊ शकते.

अ) खाजगीकरण ब) सहकार क) जागतिकीकरण ड) समाजवाद

५९) ----- साली भारताच्या आर्थिक धोरणात व आर्थिक व्यवस्थेत सुधारणा करण्यात आल्या.

अ) १९५० ब) १९७० क) १९८० ड) १९९१

६०) जागतिक बँक आणि नाणेनिधी अशा वित्तीय संस्थांच्या नियंत्रणामुळे भारताला ----- चा मार्ग स्वीकारावा लागला.

अ) समाजवाद ब) खाजगीकरण क) भांडवलवाद ड) उदारीकरण

----- ||||| -----

